

2023

9

7440 Sayılı Kanunun Matrah ve Vergi Artırımına İlişkin Düzenlemelerinin Kısa Özeti

12.03.2023 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan [7440 sayılı BAZI ALACAKLARIN YENİDEN YAPILANDIRILMASI İLE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN](#), kamu alacaklarına yönelik bir "Af Kanunu" niteliğinde olup, birçok konuda düzenlemeler içermektedir. Bunları şu şekilde sıralamak mümkündür.

- Maliye, gümrük, belediye** gibi kurumların tahsili gecikmiş, inceleme ve tarhiyat safhasında bulunan ya da yargı/uzlaşma safhasında bulunan **vergi aslı, ceza, faiz, zam** gibi alacaklarının bir kısmı silinmek ve/veya vadelendirilmek suretiyle yapılandırılmaktadır,
- Sosyal Güvenlik Kurumu**'nun tahsili gecikmiş **prim aslı, ceza, faiz, zam** gibi alacaklarının bir kısmı silinmek ve/veya vadelendirilmek suretiyle yapılandırılmaktadır,
- Diğer başka bazı kurumların** tahsili gecikmiş ücret, katı atık, ceza, faiz, zam gibi alacaklarının bir kısmı silinmek ve/veya vadelendirilmek suretiyle yapılandırılmaktadır,
- Gelir, kurumlar, katma değer gibi vergiler için **Matrah ve Vergi Artırımı** düzenlemeleriyle vergi incelemelerinden muaf tutulma olanağı getirilmektedir.
- İşletme kayıtlarının (**emtia, makine, teçhizat ve demirbaş, kasa, ortaklardan alacaklar** hesaplarının) düzeltilmesi olanağı getirilmektedir,

e. Kurumların **2022 yılı** beyannamelerinde yararlanacakları bir kısım **istisnalar ve indirimler** üzerinden vergi alınmasına yönelik düzenlemeler yapılmaktadır,

f. 6 Şubat 2023 tarihli Kahramanmaraş merkezli depremden etkilenenlere yapılacak bazı sosyal ve nakdi yardımlara yönelik vergi ve sosyal güvenlik prim istisnaları/muafiyetleri ile mükelleflerin bazı vergi/ticari işlem ücretlerinde ve sürelerinde kolaylıklar getirilmektedir,

g. Odaların ve borsaların ve diğer bazı kurumların tahsili gecikmiş **aidat, faiz, zam** gibi alacaklarının bir kısmı silinmek ve/veya vadelenilmek suretiyle yapılandırılmaktadır,

h. **4/1-(b)** (eski Bağ-Kur) sigortalılarının günlerinin silinmesi ve tekrar ihyasına yönelik düzenlemeler yapılmaktadır,

i. Gecikmiş **araç muayeneleri** için alınan fazla ücretlere ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

7440 sayılı Kanun, yukarıdaki başlıklar dışında daha birçok farklı yapılandırma ve yapılandırma dışı düzenlemelerin de yer aldığı toplam 25 maddeden oluşmaktadır. Son derece kapsamlı bir metindir. Okunması ve anlaşılması da bir o kadar zordur. Bunu bir miktar kolaylaştırmak için bu sirkülerimizde **Matrah ve Vergi Artırımına Yönelik Düzenlemelerinden** başlamak üzere Kanunun en öne çıkan düzenlemelerini bölümler halinde birkaç sirkülerimizde mümkün olan en özetlemeye çalışacağız.

Öte yandan bu Kanuna ilişkin olarak Maliye, Gümrük, SGK gibi ilgili kurumlar tarafından henüz ikincil mevzuat düzenlemeleri yayınlanmamıştır. Mükelleflerin, ileride yayımlanacak ikincil mevzuat düzenlemelerini de takip etmeleri yararlarına olacaktır.

1) Matrah ve Vergi Artırımının Mükelleflere Yararı

Bu Kanunun en çok ilgi çeken düzenlemelerinden ilkinin Matrah ve Vergi Artırımı olduğunu düşünüyoruz. Bu nedenle ilk olarak bu konu incelenecektir.

Matrah ve vergi artırımı, yararlanılan yıllar ve vergi türleri açısından bir anlamda **vergi incelemesi muafiyeti** sağladığından olsa gerek, önceki af yasalarında da en fazla ilgiyi çekmiştir. Bu kez de aynı ilginin devam edeceği anlaşılmaktadır. Zira mükellefler hakkında artırımda bulunulan yıllar ve vergi türleri için vergisi incelemesi ve daha sonra başka bir tarhiyat yapılamayacaktır. Ancak bunun için matrah ve vergi artırımı nedeniyle tahakkuk eden vergilerin bu Kanunda belirlendiği süre ve şekilde ödenmesi şarttır. Şu kadar ki, 2022 yılına ilişkin kurumlar vergisi matrah artırımında bulunulması, Kanunun 10/(27)'inci maddesi uyarınca alınacak (sirkülerimizin 3. bölümünde ayrıntılı olarak açıklanmış olan) deprem **ek vergisi** için bu döneme ilişkin inceleme ve tarhiyat yapılmasına engel teşkil etmeyecektir.

2) Matrah ve Vergi Artırımı İçin Tahakkuk Edecek Vergilerin Ödeme Takvimi

Matrah ve vergi artırımı düzenlemelerinin kapsamına giren vergi türleri, yıllar, bunun için ödenmesi gereken vergiler, başvuru ve ödeme takvimine ilişkin özet bilgiler şöyledir.

Aşağıda 3 başlık halinde özetlenen matrah ve vergi artırımı için başvuruların e-beyanname sistemi üzerinden **31 Mayıs 2023** tarihine kadar yapılması gerekmektedir.

Matrah ve vergi artırımından kaynaklanan vergilerin **30 Haziran 2023** tarihine kadar (bu tarih dâhil) **peşin** veya aylık dönemler halinde azami **on iki eşit taksitte** ödenmesi gerekmektedir. Bu şekilde

ödenmemesi halinde, ödenmeyen kısım gecikme zammıyla birlikte takip ve tahsil edilir, **ancak matrah artırımını hükümlerinden yararlanılamaz.**

Tahakkuk eden vergilerin tamamının ilk taksit ödeme süresi içerisinde peşin olarak ödenmesi hâlinde, bu vergilerden **%10 indirim** yapılacaktır ve 12 eşit taksitte ödenmek istenmesi halinde ise ödenecek vergi, hesaplanan vergiye **1,09 katsayısı** uygulanarak bulunacaktır.

Matrah veya vergi artırımını dolayısıyla mükelleflerce verilen yıllık, muhtasar ve katma değer vergisi beyannameleri ve diğer beyannameler için **damga vergisi** 1.000 Türk lirası olarak alınacaktır. Damga vergisinin tamamının ilk taksit ödeme süresi içerisinde ödenmesi gerekmekte olup, %10'luk peşin ödeme indirimi de uygulanmayacaktır.

Ödemelerin kredi kartıyla ve/veya iade alacaklarından mahsup yoluyla ödenmesi de mümkündür.

3) Matrah ve Vergi Artırımından Yararlanamayacak Olan Mükellefler

Bazı mükellefler matrah artırımını hükümlerinden faydalanamayacaklardır. Bu mükelleflerin kapsamı 5/(9) maddede ayrıntılı olarak belirlenmiş olup çok özetle şöyledir: VUK'nun 359. Maddesinde sayılan defter belgeleri gizledikleri, sahte belge düzenledikleri veya kullandıkları, ödeme kaydedici cihazlara gayri yasal olarak dışarıdan müdahale ettikleri tespit edilenler, terör suçundan hüküm giyenler, bazı yapı, oluşum veya gruplara üyeliği, mensubiyeti veya iltisakı yahut bunlarla irtibatı olduğu tespit edilenler.

4) Vergi Türleri İtibariyle Matrah ve Vergi Artırımı

3.1. Kurumlar Vergisi Matrah Artırımı

Artırım Kapsamındaki Yıllar	İlgili Yılda Vergi Matrahı Var İse, Matrahın En Az Artırım Oranı	İlgili Yılda Vergi Matrahı Yok İse, Matrahın En Az Artırım Tutarı (TL)	Vergi Oranı (**)	
			(1)	(2)
2018	35%	200.000	%15	%20
2019	30%	215.000		
2020	25%	230.000		
2021	20%	260.000		
2022 (*)	25%	500.000		

(*) 2022 yılına ilişkin gelir ve kurumlar vergisi beyannameleri henüz verilmeden 2022 yılının da af kapsamına alınmış olması nedeniyle, Bu Kanunun geçici 1'inci maddesi uyarınca 2022 takvim yılına yönelik matrah artırımında bulunulabilmesine yönelik olarak aşağıdaki ek şartlar öngörülmüştür:

a. 2022 yılına ilişkin kurumlar vergisi beyannamesinin verilmiş olması gerekmektedir.

b. 2022 yılına ilişkin beyannamelerde beyan edilen vergiye esas matrahların, 2021 takvim yılında beyan edilen matrahın %122,93 oranında artırılması suretiyle bulunan tutar ile 2022 takvim yılı üçüncü geçici vergilendirme döneminde beyan edilen matrahın %40 oranında artırılması suretiyle bulunan tutarın yüksek olanından az olmaması şarttır. 2022 takvim yılına ilişkin olarak; üçüncü geçici vergilendirme dönemi kurumlar vergisi beyannamesinin verilmemiş olması halinde; ikinci geçici vergilendirme dönemi

beyannamesinde beyan edilen matrahın %100 oranında artırılması suretiyle bulunan tutar, sadece birinci geçici vergilendirme dönemi beyannamesinin verilmiş olması halinde bu beyannamede beyan edilen matrahın %300 oranında artırılması suretiyle bulunan tutar bu bent kapsamında yapılacak kıyaslamada dikkate alınır. Şu kadar ki, 2021 takvim yılı ve 2022 yılının üçüncü geçici vergilendirme dönemine ilişkin kurumlar vergisi beyannamelerinde zarar beyan edilmiş olması veya indirim ve istisnalar nedeniyle matrah oluşmaması ya da hiç beyanname verilmemiş (ilgili yıllarda faaliyette bulunmuş veya gelir elde etmiş olup da bu faaliyetlerini ve gelirlerini vergi dairesinin bilgisi dışında bırakanlar dâhil) olması durumunda, 2022 yılı kurumlar vergisi beyannameleri için bu şart aranmaz. 2022 yılı kurumlar vergisi matrah artırımına esas tutarların belirlenmesinde, belirlenen asgari tutarlardan (500.000 TL) az olmamak üzere bu bent hükmüne göre belirlenen tutarların %25'i dikkate alınır.

c. 2022 yılına ait zararlarının tamamı 2023 yılından itibaren izleyen yıl kârlarından mahsup edilemez.

d. 2022 yıllık beyannamelerinde hesaplanan vergilerinden mahsup edilemeyen geçici vergiler iade edilmez.

ÖRNEK 1: 2021 yılı kurumlar vergisi matrahı 2.000.000 TL, 2023/3. dönem geçici vergi matrahı 3.000.000 TL ve 2023/Nisan ayında verdiği beyannamede 2022 yılına ilişkin olarak beyan ettiği kurumlar vergisi matrahının ise 5.000.000 TL olduğu durumda, mükellefin 2022 yılı için kurumlar vergisi matrah artırım düzenlemesinden yararlanıp yararlanamayacağı şu şekilde saptanacaktır.

	Beyan Edilen Matrah (1)	Yeniden Değerleme Katsayısı (2)	Mükellefin Beyan Etmesi Gereken 2022 Yılı KV Matrahı Tutarı (3=1*2)	2022 Matrah Artırımına Esas Tutar (3 No'lu Sütündeki En Büyük Değer) (4)	Asgari Artırım Tutarı (5=4*%25)	Ödenecek Vergi (5*%20 ve 5*%15)
2021 yılı kurumlar vergisi matrahının yeniden değerlendirilmiş tutarı	2.000.000	2,2293	4.458.600			
2023/3. dönem geçici vergi matrahının yeniden değerlendirilmiş tutarı	3.000.000	1,40	4.200.000			
Mükellefin 2022 yılına ilişkin olarak beyan ettiği kurumlar vergisi matrahı			5.000.000	5.000.000	1.250.000	250.000 veya 187.500

Buna göre, mükellefin 2022 yılına ilişkin olarak beyan ettiği kurumlar vergisi matrahı (5 Milyon TL), 2021 takvim yılında beyan edilen matrahın %122,93 oranında artırılması suretiyle bulunan tutar ile 2022 takvim yılı üçüncü geçici vergilendirme döneminde beyan edilen matrahın %40 oranında artırılması suretiyle bulunan tutarın yüksek olanından (4.458.600 TL) daha **büyük** olduğundan, istemesi halinde 2022 yılı için kurumlar vergisi matrah artırım düzenlemesinden yararlanabilecektir.

Öte yandan 5 Milyon TL'nin %25'i olan 1.250.000 TL, asgari artırım tutarı olan 500 Bin TL'den büyük olduğundan asgari matrah artırımını 1.250.000 TL olacaktır. Bunun üzerinden duruma göre %20 oranında 250.000 TL veya %15 oranından 187.500 TL vergi ödemesi gerekecektir.

ÖRNEK 2: 2021 yılı kurumlar vergisi matrahı 2.000.000 TL, 2023/3. dönem geçici vergi matrahı 3.000.000 TL ve 2023/Nisan ayında verdiği beyannamede 2022 yılına ilişkin olarak beyan ettiği kurumlar vergisi matrahının ise 4.000.000 TL olduğu durumda, mükellefin 2022 yılı için kurumlar vergisi matrah artırımını düzenlemesinden yararlanıp yararlanamayacağı şu şekilde saptanacaktır.

	Beyan Edilen Matrah (1)	Yeniden Değerleme Katsayısı (2)	Mükellefin Beyan Etmesi Gereken 2022 Yılı KV Matrahı Tutarı (3=1*2)
2021 yılı kurumlar vergisi matrahının yeniden değerlendirilmiş tutarı	2.000.000	2,2293	4.458.600
2023/3. dönem geçici vergi matrahının yeniden değerlendirilmiş tutarı	3.000.000	1,40	4.200.000
Mükellefin 2022 yılına ilişkin olarak beyan ettiği kurumlar vergisi matrahı			4.000.000

Buna göre, mükellefin 2022 yılına ilişkin olarak beyan ettiği kurumlar vergisi matrahı (4 Milyon TL), 2021 takvim yılında beyan edilen matrahın %122,93 oranında artırılması suretiyle bulunan tutar ile 2022 takvim yılı üçüncü geçici vergilendirme döneminde beyan edilen matrahın %40 oranında artırılması suretiyle bulunan tutarın yüksek olanından (4.458.600 TL) daha **küçük** olduğundan, istemesi halinde dahi 2022 yılı için kurumlar vergisi matrah artırımını düzenlemesinden yararlanamayacaktır.

(**) Artırımda bulunmak istedikleri yıla ait yıllık kurumlar vergisi beyannamelerini kanuni sürelerinde vermiş, tahakkuk eden kurumlar vergisi ve beyannameler üzerinden tahakkuk eden damga vergisini vergilerini süresinde ödemiş ve kesinleşmiş, kesinleşmemiş veya dava safhasında bulunan borçları için yapılandırmadan yararlanmamış olanlar için vergi oranı (1) sütundaki, diğerleri için vergi oranı (2) sütundaki oran olacaktır.

Konuya ilişkin bazı önemli notlar ve örnekler şöyledir:

- Yıllık Gelir Vergisi için de 2018-2022 yıllarına ilişkin olarak matrah artırımını hükümlerinden yararlanılması mümkündür. Oranlar ve tutarlar Kanununun 5/b maddesinde yer almaktadır.
- Mükellefler yukarıdaki 5 yılın tümü için matrah artırımını yapmak zorunda değildir. İstedikleri bir ya da birkaç yıl için de bu düzenlemeden yararlanabileceklerdir.
- Mükelleflerinin matrah artırımında buldukları 2018-2021 yıllara ait zararların %50'si 2022 ve izleyen yıllar kârlarından, 2022 yılın için ise %100'ü 2023 ve izleyen yıllar kârlarından mahsup edilmeyecektir.
- Örneğin **2020** yılı kurumlar vergisi beyannamesinde matrah beyan eden ve etmeyen üç ayrı mükellefin matrah artırımını için ödemesi gereken vergi şöyle olacaktır. Vergi oranı %20 alınacaktır.

Veriler	KV Matrahı Beyan Etmiş Olan Mükellef	KV Matrahı Beyan Etmiş Olan Mükellef	Zarar Beyan Etmiş Olan Mükellef
Beyan edilmiş olan Kurumlar Vergisi matrahı (TL) (1)	1.000.000	300.000	0,00
Kurumlar Vergisi matrahında yapacağı en az artırım oranı (2)	%25	%25	-
Hesaplanan matrah artırım tutarı (TL) (3=1*2)	250.000	75.000	-
En az matrah artırım tutarı (TL) (4)	250.000	230.000	230.000
Ödenmesi gereken vergi (TL) (5=4*%20)	50.000	46.000	46.000

3.2. Stopaj Gelir ve Kurumlar Vergilerinde Artırım:

Artırım Kapsamındaki Stopaj Vergileri	Muhtasar beyannamedeki ilgili ödemenin yıllık gayrisafi tutarına uygulanacak vergi oranları (%)				
	2018	2019	2020	2021	2022
Ücretlere ilişkin stopaj gelir vergisi (GVK 94/1)	6	5	4	3	2
Serbest Meslek ödemelerine ilişkin stopaj gelir vergisi (GVK 94/2)	6	5	4	3	2
Kira ödemelerine ilişkin stopaj gelir vergisi (GVK 94/5)	6	5	4	3	2
Kar Payı (Temettü) ödemelerine ilişkin stopaj gelir vergisi (GVK 94/6)	6	5	4	3	2
Kooperatiflere ait taşınmazların kiralınması karşılığında bunlara yapılan kira ödemelerine ilişkin stopaj gelir vergisi (KVK 15/1-b)	6	5	4	3	2
Vergiden muaf olan kurumlara dağıtılan Kar Payı (Temettü) ödemelerinden (KVK 15/2)	6	5	4	3	2
Dar mükellef kurumlara veya kurumlar vergisinden muaf olan dar mükelleflere dağıtılan Kar Payı (Temettü) ödemelerinden (KVK 30/3)	6	5	4	3	2
Yıllara Sâri İnşaat ve Onarım İşleri ödemelerine ilişkin stopaj gelir vergisi (GVK 94/3-KVK 15/ (1)-a, 30/(1)-a)	1	1	1	1	1
Çiftçilerden satın alınan zirai mahsüller ve hizmetler için yapılan ödemelerden (GVK 94/11)	İlgili yıllarda (2018-2022) geçerli olan tevkifat oranının %25'i oranı				
Esnaf muaflığından yararlananlara mal ve hizmet alımları karşılığında yapılan ödemelerden (GVK 94/13)					

Konuya ilişkin bazı önemli notlar ve örnekler şöyledir:

a. Yeni işe başlama, işi terk ve benzeri nedenlerle yıl içinde bazı dönemlerde ilişkin stopaj beyanında bulunulmamış ya da 12 aydan daha az dönem için beyanda bulunulmuş ise, vergi artırımlarının nasıl

hesaplanacağı Kanunun 5/(2) maddesinde ayrıntılı şekilde açıklanmaktadır. Bu durum için Kanunda bazı asgari matrahlar veya vergiler belirlenmiştir.

b. Yıl içinde işe başlayan ya da işi bırakan mükelleflerin, faaliyette buldukları vergilendirme dönemleri için (ay kesirleri tam ay olarak dikkate alınmak suretiyle) artırımda bulunmaları mümkündür.

c. **Kar payları** (GVK 94/6, KVK 15/2-30/3) yönünden matrah artırım hükümlerinden faydalanabilmesi için kurumlar vergisi yönünden de matrah artırımında bulunulması şarttır.

3.3. Katma Değer Vergisinde Artırım:

Artırım Kapsamındaki Yıllar	İlgili Yılda Hesaplanan KDV Var İse (Hesaplanan Katma Değer Vergisinin Yıllık Toplamı Üzerinden)	İlgili Yılda Hesaplanan KDV Yok İse, Matrahın En Az Artırım Tutarı (TL)
2018	3,0%	200.000
2019	3,0%	215.000
2020	2,5%	230.000
2021	2,0%	260.000
2022	2,0%	500.000

a. Hiç beyanname verilmemiş ya da bir veya iki döneme ilişkin beyanname verilmiş olması ile ilgili takvim yılı içindeki işlemlerin tamamının istisnalar kapsamındaki teslim ve hizmetlerden oluşması, tecil-terkin uygulaması kapsamındaki teslimlerden oluşması veya diğer nedenlerle takvim yılının bütün dönemlerinde hesaplanan katma değer vergisi bulunmaması hâlinde, KDV matrah artırımından yararlanılabilmesi için ilgili yıl için kurumlar vergisi matrah artırımında da bulunulması zorunludur.

b. Yıl içinde işe başlama ve bırakma halleri hariç olmak üzere, KDV artırımını, bu olanaktan yararlanılacak yılın vergilendirme dönemlerinin tamamı (12 aylık dönemin tamamı) için artırımda bulunmaları zorunludur.

c. KDV artırımından yararlanılmış olsa dahi aşağıdaki durumlarda inceleme ve/veya tarhiyat yapılabilecektir;

(1) Sonraki döneme devreden katma değer vergisi yönünden,

(2) İhraç kaydıyla teslimlerden veya iade hakkı doğuran işlemlerden doğan terkin ve iade işlemleri yönünden,

(3) KDV Kanununun 9. maddesinin 2. fıkrası kapsamındaki işlemler veya müteselsil sorumluluk kapsamındaki işlemler yönünden,

inceleme ve sonraki dönemler için ek tarhiyat yapılabilecektir.,

d. Örneğin **2020** yılı katma değer vergisi beyannamesinde matrah beyan eden ve etmeyen üç ayrı mükellefin KDV artırımını için ödemesi gereken vergi şöyle olacaktır.

Veriler	Yılın 12 Ayının Tamamında Hesaplanan KDV Beyan Etmemiş Olan Mükellef	Yılın 12 Ayının Tamamında Hesaplanan KDV Beyan Etmemiş Olan Mükellef	Yılın 12 Ayının Tamamında <u>KDV Beyanname</u> si Vermemiş Olan Mükellef
Beyan edilmiş olan Yıllık Hesaplanan KDV (1)	1.000.000	0,00	0,00
Üzerinden KDV hesaplanacak en az artırım tutarı (2)	0,00	230.000	230.000
Üzerinden KDV hesaplanacak tutar (3)	1.000.000	230.000	230.000
Vergi oranı (4)	2,0%	18%	18%
Ödenmesi gereken vergi (TL) (5=3*4)	20.000	41.400	41.400

Matrah ve vergi artırımına ilişkin düzenlemeleri içeren Tebliğe [bu bağlantıdan](#) ulaşılabilir.

7740 sayılı Kanunla yapılan diğer düzenlemeler bundan sonraki sirkülerlerimizde ele alınmaya devam edilecektir.

Bu Sirkülerimize ilişkin görüş, öneri ve sorularınızı info@narcon.com.tr'ye iletebilirsiniz.

Saygılarımızla.

NARCON YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLİK A.Ş.

www.narcon.com.tr

17.3.2023